Székesfehérvár, 1905. XII. évfolyam, 39. szám. Csütörtök, április 6.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ cim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., ½ évre 6 kor., ¼ évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC. Segédszerkesztő: KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Közgyülés a városnál.

A Kossuth-utca rendezése ma ismételten a közgyülés elé került. A mai rendkivüli közgyülés a március 27-iki közgyülés folytatása volt s az inditvány, a melyet akkor dr. Saára Gyula és társai a hivatalos és elfogadott rendezési tervezet ellen beadtak, ma ugyszólván egyhangu elfogadásra talált. Természetes, hogy Havranek József polgármester, a ki Winkler Vilmos fómérnök előterjesztései alapján állott, nem szivesen ment bele a dr. Saára által ajánlott megoldásba, de a közgyülés tagjainak óriási többsége, még inkább pedig a változtatás egyedül helyes és célszerü volta nem nyujthatott egyéb megoldást. No de meg volt a kárpótlás is, a mennyiben a tanácsi előterjesztés oly szörnyen sötét képet festett az inditvány mögé, annyi mumussal ijesztgeti az adófizető publikumot, hogy a gyenge lelkűek bizonyára remegve vesznek róla tudomást. Szó volt arról, hogy rengeteg kiadásba kerül, továbbá, hogy a városra még a jövőben is súlyos terhet ró. Ez azonban csak ijesztgetés, mely a valóságban nem állhat meg. A másik elégtétel, a melyet a tanács magának szerzett, az, hogy ma már nem a dr. Saára által előterjesztett inditványról volt szó, hanem Winkler Vilmos új tervezetéről, s igy a dicsőség fénysugarai mégis a hivatalos apparaturra ragyognak. Igaz, hogy épen ez a körülmény szörnyen homályossá tette a dolgot s legalább egy negyed óráig eltartott, mig valahogyan megmagyarázták, hogy a Winkler Vilmos által benyujtott tervezés teljesen azokon az utakon jár, a hogyan Saára és társai óhajtották. No de ez legyen a legkisebb bajunk.

Hogy az igazságnak eleget tegyünk, semmiesetre sem szabad megfeledkeznünk azokról az érdemekről, a melyek e soká vajudó kérdés megoldásánál Say Ferenc épitészt illetik. Az első tervet helytelenitette ő is, de kisérletei a tanácsi ülésben sikertelenek maradtak. Mikor aztán a szerencsétlen megoldás általános visszatetszésre talált, ő volt az, a ki a közgyülésen kivül a helyes és célszerü megoldás utjait megmutatta, a ki felvilágositotta a bizottsági tagokat a reparálás helyességéről és módjairól. Kötelességünk megadni ezt az ujabb dicséretet az ő fejlett jóizlésének.

A rendkivüli közgyülés egyébként kellő higgadtsággal folyt le. A mi közbeszólás volt, mind Saára Gyula inditványához szólt. A bizottsági tagok közel százan vettek részt a mai közgyülésen, melyről a következőkben referálunk:

Fiáth Pál báró főispán 9 órakor megnyitván a közgyülést, jelezte annak tárgyát a Kossuth-utca rendezése körüli határozatot s egyszersmind kérte a bizottsági tagok komoly érdeklődését.

Tóth István főjegyző beterjesztette a tanácsi véleményt, a mely helyesli dr. Saára és társainak inditványát s azon az alapon részletes tervezettel szolgál. *Havranek* József polgármester első sorban arra utal, hogy városunknál minden haladást csak lassan lehet létesiteni. A Kossuth-utcai telkek rendezése két év óta van napirenden s csak még most jutottunk el odáig, hogy a telkek egyrészén épitenek, a másikak megépitését tervezik. Ép ezért kéri, hogy ne vitatkozásoknak, hanem a komoly megfontolásnak adjanak helyet. A tanács javaslata 6 kemény pontozatokban tárja elő az ujra tervezés által elő állott nehézményeket, 9 kemény pontozat pedig a megváltozott helyzettel követendő eljárást. Ő a változtatást nem helyeselte, de tekintve a tekintélyes aláirók egyéniségét, belement. Sőt megtette azt is, hogy a kereskedelmi ministeriumban elháritott minden akadályt. A mit ők tettek a régi tervezéssel, az nem szeszély, hanem meggondolatlanság. (Zajos közbekiáltások: Ugy van!) Ő csak elnézést kér. A terv átalakitása következtében az Árpád-fürdőtől ujra a város kezére jut vissza egy 172 □ölnyi terület 6993 kor. értékben. Ezt a jövő közgyülésen kell majd tárgyalni árát pedig a törzsvagyonból kell fedezni. A csendőrök kilakoltatása folytán a város elesik egy jövedelmi forrástól. Kéri, hogy a csendőrséggel szemben lehetőleg előzékenyek legyünk s mindent elkövessünk arra nézve, hogy lakást kapjanak. A csendőriskolát mindenütt szivesen látják, s előnyösnél előnyösebb ajánlatokat tesznek nekik. Hogy az üres telkekkel mi lesz, nem tudja. De az értékesités érdekében mindent el kell követni. Az átalakitott tervek bemutatását junius végére kéri Saytól s kéri, hogy a pályázatok fölött akkor határozzanak. A172 □-öl megvásárlandó területről a legközelebbi közgyülés hoz határozatot. Ezután a szavazás következett. A közgyülés 82

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Kritikai észrevételek egy felolvasáshoz.

Irta: **Dr. Reichardt Tamás.**

A gondolat és vélemény-szabadság korát éljük, tehát senki sem veheti tőlünk rosz néven, ha mi, a keresztény világnézet képviselői is élni óhajtunk ezzel a szabadsággal, melyből a modern szellemi áramlatok ugy is uzsora-kamatokat huznak — sokszor a mi rovásunkra.

Dr. *Schlammadinger* Jenő a Vörösmarty-Kör egyik legutóbbi estélyén a *nőmozgalomról* tartott egy felolvasást, mely a benne hirdetett eszmék miatt már elhangzásakor a legkülönfélébb kritikákat provokálta. A jelen volt közönség jó része elitélőleg nyilatkozott felőle, mert a felolvasónak véleményeit sok tekintetben szélsőségeseknek és egyoldaluaknak tartotta. De a szociologiai és filozófiai kérdésekben kevésbbé jártas publikumnak nem igen tüntek föl a felolvasónak egyéb kijelentései, a melyek mig egyrészt a nőkérdésben elfoglalt álláspontjára világot vetnek, másrészt tudományos szempontból nagyon is kifogásolhatók s azonfelül keresztény érzületünkra sok tekintetben sértők. Azért szükségesnek tartjuk, hogy a felolvasást beható és részletes kritika tárgyává tegyük. Eddig ezt nem tehettük, mert nem ismertük a felolvasást szószerinti szövegében.

Előre is kijelentjük, hogy kritikánk nyilvánosságra hozatalában semmi mellekes intenció nem vezet. Egyedül az igazság szeretetétől inditatva mondjuk el véleményünket sine ira et studio, de azért leplezetlenül és minden tartózkodás nélkül.

I.

Föltevések.

Sch. ur azzal kezdi fejtegetéseit, hogy a müveltek közmeggyőződése szerint törvények uralkodnak „felettünk“ és „e törvények legnagyobbika a fejlődés törvénye, a változás.“ Ha a fejlődes törvényének relativ értéket tulajdonit egy véleményen vagyunk.

De ha azt ugy értelmezi, a mint azt ma az extrém fejlődési elmélet hivei teszik, hogy a fejlődési folyamatba beállitják az egész világmindenséget, az embert és az igazságok egész rendjét, akkor nem érthetünk vele egyet. Mert azt mondani, hogy minden változik, annyit jelent, hogy minden igazságnak csak relativ értéke van, hogy nincs abszolut igazság, ami egyenlő az igazság tagadásával. Pedig vannak abszolut és változhatatlan igazságok. Hogy 2×2 = 4, ez örökké az lesz és a fejlődés folytán sohasem lesz 5. Amint a mathematikában és a logikai rendben vannak változhatatlan igazságok, ugy az erkölcsi és jogi valamint a társadalmi rendben is. Szükségesnek tartjuk ezt megjegyezni, mert több téves véleménye, a melyre még rátérünk, épen a tulságig vitt fejlődés hypothezisében leli magyarázatát.

„A fejlődést és változást Sch. szerint kozmikus, fizikai, élettani változhatatlan okok szülik s az ember egyéniségének beleszólása a változásba csak látszat. Okait elnevezzük erkölcsi felfogásnak, társadalmi meggyőződésnek stb. de ezek csak okozatok nem okok.“ Állapodjunk meg itt egy kissé, mert ebben a néhány szóban egy egész világnézlet jut kifejezésre. Igy formulázta ugyanis a Marx-féle történelmi materializmus az ő tételét, hogy t. i. minden szükségszerü fejlődésnek az eredménye, s hogy ebben a fejlődésben csak fizikai okok a döntő tényezők. Hogy Sch. ur ezen az álláspontón van, az kitünik későbbi fejtegetéseiből is. Mert a család és az egynejüség keletkezését tisztán gázdasági, tehát materialis okokra vezeti vissza. „Gazdasági okokból vesztette el a nő önállóságát“ . . . „az egynejüség is későbbi fejlemény, de ez sem fejlett erkölcs-

Papp Károly selyem-müfestő és vegyészeti ruhatisztitó

Székesfehérvárott Városház-tér, 5. szám alatt. (Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindennemü úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végáruk, valamint ágynemü-toll tisztitását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatti kiszolgálást igérek. 2958 156—145

Mai lapunk 4 oldal.

00000200

tagja igen-nel, ifj Lits Ferenc nem-mel szavaztak hárman pedig kijelentették, hogy nem szavaznak.

A posta, távirda és távbeszélő épület emelésére vonatkozó árlejtések felett akkor határoz a közgyülés, a mikor a megváltozott tervek alapján adatnak be az indítványok.

A hadfelszerelési raktár építését 1898-ban elhatározta már a közgyülés. A határozatot sürgősen végre kell most már hajtani. Az építési költség 77.272 kor.-ra rug. A jövő közgyülés fog vele foglalkozni.

A légszeszgyár eladás alá kerülvén, a városnak elővételi joga van s igy a mostani tulajdonos fölajánlotta a városnak 400 ezer kor.-ért. A tanács 273 ezer kor. megadását javasolja. Ez is az áprilisi közgyülés tárgya leend.

Moharos Sándor részére a közgyülés, 7 □ ölnyi terület eladását a közgyülés megszavazta.

A közgyülés fél 11 órakor végződött.

UJDONSÁGOK.

— **Az Örökimádás templom hangversenye** iránt, melyet a templom székesfehérvári gyüjtő bizottsága és a belvárosi katholikus kör rendeznek a honvédzenekar közreműködésével f. hó 13 ikán a Szent István teremben, mint értesülünk, nemcsak a városban, de megyeszerte nagy az érdeklődés. A páholy és a zsölyejegyek már mind elkeltek, sőt az ülőhelyek jórésze is s úgy hallju k, a környék mágnás családjai is tekintélyes számban készülnek városunkba a nagyszabásu hangversenyre. Az előkészületek az előadásra már nagyban folynak s a katholikus kör nagy vegyeskara már összpróbáit tartja a fáradhatlan karmester, dr. *Kneifel* Ferenc vezetése alatt Händel „Messiás" c. Oratoriumából. A klasszikus mű gyönyörü dallamu, de nagy nehézségeket tartalmazó részleti, mint az előjelekből itéljük, óriási hatást fognak kelteni. Az estélyen tudvalevőleg városunk kiváló zeneművésze *Tomm* Béla egy solo számmal fog szerepelni, *Gerő* Gizella k. a. pedig, kinek hatalmas alt hangjában csak nemrég gyönyörködtünk, *Gounod* klasszikus „Ave Maria"-ját énekli Tomm Béla hegedü- és *Schwarzbach* Flóra zongorakisérete mellett.

— **Személyi hir.** *Havranek* József kir. tanácsos polgármester ma d. u. egészségének helyreállitása céljából két heti tartózkodásra Budapestre utazott.

— **Jubileum.** A főreáliskola 50 éves jubileumát egy ujabb jubileum követi: az intezet érdemes igazgatója, Kuthy József c. főigazgató ugyanis f. hó 8-án (szombaton) tölti be igazgatói működésének 30 éves évfordulóját. Az igazgató jubileumát a tanári kar és az ifjuság iskolai ünnepséggel üli meg.

— **Nagybeteg.** Megdöbbentő hir röpült végig tegnap a városon, a mely Diebballa György köztiszteletben álló polgártársunk súlyos betegségét ujságolta. Sokan már a pár óra mulva bekövetkező halálról is beszéltek. Örömmel értesülünk, hogy a hir túlzáson alapult. Dieballa Györgynek meghülés következtében fülmirigy daganata volt, a mely irtózatos fájdalmakat okozott neki. Prepuska kiváló bpesti fülorvos tegnap felvágta Dieballa dobhártyáját s a beteg állapota azóta örvendetesen javult.

— **A seregélyesi Olvasókör** *Koller* Tivadar orsz. képviselőt egyhangulag disztaggá választotta, aki ez alkalomból a kör céljaira 20 koronát adományozott; mely szives adományért e helyütt is köszönetet mond *Becsák* Ernő elnök. A kör ujabb tagjai lettek *E. Lukáts* Jenő, *Minich* Samu, *Bruck* Rezső nagybérlők. A kör ellen sikertelenül kezdett aknamunka teljesen szünetel.

— **Miniszteri jóváhagyás.** A február 6-i várm. közgyülés határozatát, amellyel Szüts Jenő váli, Kálmán Vince székesfehérvári és Kovács Sándor móri főszolgabirókat a törv. bizottság a VII. fiz. oszt. 3 fokozatába vette fel a belügyminiszter jóváhagyta. Érdekes, hogy az első alkalommal renitenskedő miniszterium még azt is hozzáfüzte jóváhagyásához, hogy: mindháromnak fizetési többlete a kincstárt terheli. Látszik, hogy más szelek fujdogálnak.

A községi jegyzők számára is ma jött meg az örvendetes hir, hogy a minister az uj törvények által rendelt fizetésjavitás értelmében a megszaporodott jegyzői fizetések kiutalását elrendelte.

— **A Gróf-család tragédiája.** A Gróf-család szomoru bukásának egyes fázisairól részletesen tudósitottuk a közönséget. Az ügy teljes ismerete végett egy ujabb hatósági intézkedésről adunk hirt. Mint már jeleztük, *Kálmán* Vince főszolgabiró ifj. *Gróf* Pál sárszentmihályi jegyző és *Bakonyi Varga* István községi pénztárnok felfüggesztése mellett *Raab* János községi biró ellen is elrendelte a fegyelmi eljárást. Az alispán, mint illetékes fegyelmi hatóság a megejtett vizsgálat után e héten hozott határozatával a jegyzőt és pénztárnokot *hivatalvesztéssel*, a birót pedig *dorgálással* büntette. A vagyoni felelősséget Sárszentmihály község javára 5582 koronában megállapitott hiány erejéig első sorban és egyetemlegesen a jegyző és pénztárnok ellen, másodsorban a biró ellen, továbbá Urhida község javára 181 k. és 367 k. erejéig kizárólag a jegyző ellen állapitotta meg a fegyelmi hatóság. Ezen határozat ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási bizottsághoz. Megdöbbenéssel látjuk, hogy a határozat indokolását nem legujabb keletü bünök képezik. Ugyanis a jegyző és pénztárnok ellen a hivatalos kötelmek hanyag teljesitésének nem szórványos esetei, de a hivatali visszaélés egész rendszere nyert beigazolást, amennyiben a hivatalos pénzeket az előirt rendelet figyelmen kivül hagyásával teljesen önkényüleg kezelték s azokat nagyrészt saját céljaikra használták. A jegyző bünének súlyosabb voltát indokolja az a körülmény, hogy bünös üzelmeit a naplók és pénztári könyvek tudatos téves vezetésével s a hivatali felsőséghez intézett hamis jelentéssel leplezte. A biró fegyelmi vétsége a köteles ellenőrző vizsgálat elmulasztásában találja meg a kritériumot. Természetesen enyhitő körülményül vétetett a a hivatali könyvek vezetésében való járatlansága s biróí hivatalának egyébként kifogástalan betöltése. A határozatot az érdekelteknek irásban kézbesitették.

Itt emlitjük meg, hogy ifju Gróf Pállal az ügyészség fogházában dr. Schlamadinger Jenő ügyéd tapintatosan közölte atyja öngyilkosságát, mire órákig tartó zokogás vett erőt az atléta termetü jegyzőn, akit ez a rövid fogság is már nagyon megviselt. Ezen érzelmi momentumok mellett az ügy érdemére vonatkozólag csak annyit jegyezhetünk meg, hogy a vizsgálat apa és fiu ellen egyaránt a legszélesebb körben folyik. Főleg az öngyilkos fülei jegyző ellen az érdekelt községben órási a felháborodás s a kár allott panaszosoknak se szeri, se száma. Még az eddigi vizsgálat csak sejteni engedi, hogy Füle község telekkönyvi betéteinek elkészitése óta, tehát mintegy 14 év leforgásával mennyi mulasztás, mennyi bün terheli a nagy tekintélynek örvendett fülei jegyző lelkét. A telekkönyvek revideálása az érdekeltek leendő meghallgatásával folyamatban van s igy remélhető, hogy a község birtokosainak érdekei kellő védelemben részesülnek.

Az öngyilkos jegyző ellen hivatali sikkasztás

---

alapon, hanem merőben gazdasági okokból eredt." Ehhez a fölfogáshoz még lesz egy két megjegyzésünk; egyelőre csak konstatálni akarjuk, hogy mint csillámlik át a Marx féle történelmi matarializmus egész gondolatmenetében.

A mit mond nem uj. Hirdették már Spencer s ennek magyar kópiái Somló Bódog és Pikler, akik biologiai, vagyis élettani okokra vezetnek vissza minden társadalmi fejlődést.

Mit jelent ez? Azt hogy nem mi csináljuk a történelmet hanem a klima, a talaj és az éghajlati viszonyok, a táplálkozási mód, a testi szervezet, az ételek minősége a mint azt a materializmus tanitja. Az ember ebben az egész fejlődésben semmi, ő csak massza, akit változhatatlan törvények szerint gyurnak át a föntemlitett biologiai stb. erők. Egyikből hőst és szentet, a másikból gazembert és hazaárulót kovácsol a fizikai végzet vaskalapácsa.

A mint gyurják az egyént ugy a társadalmat. Az ember nem épitőmestere a kulturának, hanem csak közönséges anyaga. Hogy Julius Caesar készitette elő a római inperializmust, ez csalódás; tévedes azt hinni, hogy II. Orbán pápa lelkesitő szavai inditották meg azt a világtörténelemben páratlanul álló mozgalmat, melyet keresztes háboruk nevén ismerünk; ezt a hazát nem Árpád és a honszerző hősök vitézsége szerezte meg és nem őseink hazafias áldozatkészsége tartotta fönn, az ő szerepük „csak látszat". A 48-as eseményekben, és a nyomukban beálló nagy átalakulásokban Kossuth sem tényező, az ő beleszólása is „csak látszat." Hogy a porosz-francia háboruban a németek leverték a franciákat, ezt nem Moltke zsenialis haditervének köszönhetik, hanem azoknak a változhatatlan fizikai, biologiai stb. okoknak. A győzelem bekövetkezett volna akkor is, ha ezt a haditervet nem Molthe, hanem esetleg az ő szabója vagy udvari borbélya készíti.

A mint a történelmi alakulásokban nem számitanak az emberek ugy az ő eszméik sem. „A mit mi erkölcsi felfogásnak nevezünk, az nem ok, hanem okozat." Hogy megszünt a rabszolgaság s a büszke római patricius testvérkezet nyujtott annak a rabszolgának, akiben azelőtt alsóbbrendü lényt látott, hogy az a gőgös gazdag, akinek azelőtt még ünnepelt bölcsek is azt hirdették, hogy a nyomor iránti érzett részvét gyengeség és nem méltó szabad emberhez, most lehajol a szenyghez, letörli könnyeit, megosztja vele vagyonát, sőt még életét is odaadja embertársaiért, ebben semmi részük a keresztény eszméknek és keresztény erkölcsi felfogásnak, mert azok csak okozatok, vagy amint Marx mondja, ezek csak reflex sugarai a tényleges állapotoknak.

Azoknak a világtörténelmi nagyságoknak, akiknek nevéhez korszakok füződnek, csak látszólagos közük van a nagy eseményekhez. Maga Jézus Krisztus, a ki pedig „közmeggyőződés szerint" a világtörténelem központja, a materialisztikus fölfogás szerint — és Sch. ur szerint is, ha praemissaihoz következetes akar lenni — nem más a kulturális haladás országutján, mint egy kiemelkedőbb magaslat, a melyről uj kilátás nyilik az utazó szeme előtt. De a mint az utbaeső hegy és a hegy tuloldalán levő szép vidék között nincs okozati összefüggés, csak egyszerü egymásután van, épen ugy nincs Jézus Krisztus tanai és azon csodálatos változás között, mely utána beállott; mert hiszen „az ember egyéniségének beleszólása a változásba csak látszat" és az erkölcsi fölfogás, társadalmi meggyőződés „nem ok, hanem okozat." De ne folytassuk tovább.

(Folyt. köv.)

Szlanyinka Ferenc
férfiszabó
Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca 1. szám.
2959 156—144
Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemü úri-, egyen- és papi-ruhák legjutányosabb ár melletti, korrekt és gyors elkészitésére. — Vidékre próba nélkül.

00000201

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál,** ugymint **idült bronchitis, szamárhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánltatik.
Emeli az **étvágyat** és a **testsulyt,** eltávolitja a **köhögést** és a **köpetet** és megszünteti az **éjjeli izzadást.** — Kellemes szaga és jó ize miatt a **gyermekek is szeretik.** A gyógyszertárakban üvegenkint **4** koronáért kapható. — **Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva:**
2967 **F. Hoffmann-La Roche & Co.** vegyészeti gyár **Basel** (Svájcz.) 52—36

miatt lefolytatott vizsgálat, amelyet Deutsch Vilmos p. ü. számvizsgáló teljesitett, meglepő adatokat hozott felszinre. Meglepőknek kell neveznünk azokat, mert azt bizonyitják, hogy id. Gróf Pál, aki községének valóságos átka volt, aki miatt számtalan ember teljesen tönkre ment, és az ujabban felderitett bünei miatt még több tönkre fog menni, hivatalát 1902-ig pontosan, kifogástalanul vezette, a hivatalos pénzeket hiány nélkül elszámolta, s csak az 1902-ik évtől kezdődnek hivatali sikkasztásai. Igaz, hogy magára a községi pénztárra a vizsgálat nem terjedt ki, de itt — állitólag (mi nem hisszük!) nincs hiány. Tehát az érdemkereszt — mint szorosabb értelemben vett hivatalnokot — méltán ékesitette! Elég szatira, hogy ugyanazon idő alatt, amig hivatalnoki minőségében ezüst érdemkeresztet szerzett, csalásai és hamisitásai révén gyülöletet és átkot fakasztott száz és száz ember kebelében. A hivatalos pénzekből, amelyeket közönséges hamisitások utján zsebelt el, mindössze 2000 korona hiányzik, annál nagyobb az egyéb uton-módon kicsalt pénzek összege.

A többi lapok hireivel szemben mint érdekes epizódot emlitjük, id. Gróf Pál elfogatását. Sárkány Ferenc trvsz. vizsgálóbiró apr. 4-re idézte be Grófot. Mivel azonban időközben oly adatok merültek fel, melyek a letartóztatást tették szükségessé, a vizsgálóbiró vasárnap kiadta ellene az elfogatási parancsot. Az elfogatás éjfél után történt, amikor Jandrók Viktor helyettes jegyző kérte a bebocsátatást. Gróf Pál Jandrókot nagyon szivesen fogadta. De mikor az utána jövő csendőrök küldetésükről szóltak, kétségbeesett, sirt, könyörgött, mint egy gyermek. Különösen azt kérte, hogy Polgárdin, Schweiger Ferencnél levő levő Ella leányától elbucsuzhassék. A csendőrök természetesen nem tehettek eleget Gróf kérésének.

A részvét őszinte és általános a két szerencsétlen férfiu leánya, illetőleg testvére s az ifju feleség iránt. Gróf Ella pár évvel ezelőtt ünnepelt szépsége volt a megyének s az a szerencsétlen nevelés, melyben részesült, a legőszintébb szülői szeretetből származott, de vak volt, a melynek legszánalomraméltóbb áldozata a védtelen leány lett, a ki egy év alatt eltemette anyját, elvesztette atyját s bátyját is.

Szintigy őszinte és igaz a részvét az ifju Gróf Pálné iránt, a ki a jó hitves rajongásával ragaszkodott férjéhez, nem is sejtve, hogy szeretete megbélyegzett ember iránt lobog.

— **Adományok.** *Gremsperger* István apátkanonok 20, *Szuborits* Jenő apátkananok és *Posits* Mihály kanonok 10—10 koronát adományoztak a felsőkereskedelmi iskola Mária-kongregáció javára, a mely kegyes adományokért e helyen is hálás köszönetet mond a kongregáció vezetősége.

— **A Fejérmegyei Gazdatiszti-kör** 1905 évi április hó 12-én délelőtt 10 órakor választmányi ülést tart a Fekete-Sas szálloda külön helyiségében a következő tárgysorrendel: 1 A közgyülés idejének megállapitása. 2 A biai kirándulás idejének megállapitása. 3. Schier Lajos szolgálati ügyének tárgyalása. 4. Esetleges inditványok.

— **Meghivó.** „A székesfehérvári amateur club“ 1905. évi április hó 9-én (vasárnap) dél előtt 10 órakor tartja rendes évi közgyülését a tóvárosi olvasókör társalgó-termében. Tárgysorozat: 1. Évi jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Tisztikar választása. 4. Esetleges egyéb inditványok. Ha a fenti időre összehivott közgyülésre a tagok az alapszabályok megkivánta számban nem jelennének meg, ugy az uj közgyülést 1905. április hó 9-én d. e. 11 órára ugyanoda a fenti tárgysorozattal ezennel egybehivjuk, mely alkalommal tekintet nélkül a megjelent tagok számára, az határozatképes leend.

— **A javúlt.** A megugrott Arthwohl József nevü tanoncot Szép Károly kosaras — mint megirtuk — azzal gyanusitotta, hogy 160 korona erejéig meglopta. A tanonc megkerült de azt állitja, hogy a segéd ur a tolvaj. A segéd urat Sági Mihálynak hivják. Egyre tagad, de multja ellene bizonyit.

— **Katonai szemle.** Krausz Henrik ezredes, a 69. gyalogezred parancsnoka tavaszi szemléjét a városunkban tartózkodó zászlóalj fölött a mult hét utolsó napjain tartotta meg.

— **Elhalasztott választás.** A Pusztavám, Bakonysárkány és Nagyveleg községekből (Mór székhellyel) alkotott körorvosi körzet kiirt pályázatát Pusztavám előljárósága megfelelebbezvén, e 14-ére jelzett választás napját a főszolgabiró a hó 28-ára halasztotta el.

— **Elitélt szocialista apostol.** A napokban ült törvényt a pécsi kir. törvényszék Pelcéder Ágoston volt székesfehérvári képviselőjelölt fölött s 6 hónapi fogházra s 1000 kor. pénzbüntetésre itélte őt. A Csizmadia Sándor ellen hozott azon itéletet, amely szerint a székesfehérvári kir. törvényszék a lelkes apostolt 2 hónapi fogházra és 50 kor. pénzbüntetésre itélte, ugy a tábla mint a kuria jóváhagyta.

— **Te Tisza Pista!** Véres verekedést eredményezett a napokban Zalaegerszegen Tisza István nevének egyszerü emlitése. Két apró politikus, 10—12 éves gyermekek, Tar János és Virág József hevesen összetüztek. A kis Tar a vita lázában végre is kijött a flegmájából és felháborodva vágta oda társának:

— Te Tisza Pista!

Ezt a sértést nem lehetett elviselni. A kis Virág Jóska talán még szigorubban vette a dolgot, mint azt Tar János szánta. Bicskát rántott és ellenfelének hátába dőfte. Erre azután a Tar fiunak az apja is beleavatkozott a csemeték politizálásába. Husángot ragadott és félhol ra verte a fia ellenfelét. A politika két kis áldozatát most a zalaegerszegi kórházban ápolják.

— **Az iváncsai gyilkosság.** A szeretet ünnepének, szent Karácsony napjának előestéjén Iváncsán rejtélyes módon halt meg Gondol Gábor 82 éves nyug. ministeri tanácsos, földbirtokos. Egy cselédleány este 7 óra után a vacsorát akarta hozzá bevinni, midőn a folyosó kettős ajtaját nyitva találta. A szobában égett a gyertya, az öreg ur pedig a kályha mellett, félig fekvő helyzetben, pihenni látszott. A leány azt vélvén, hogy Gondol rosszul lett, Bélley Lajoshoz futott, a ki családjával az öreg ur gondviselője volt. Bélley feleségével és két gazdaemberrel a lakásba ment s az ájultnak látszó öreg urat vetkeztetni kezdték. Akkor vették észre, hogy a hátán meg van sebesitve. Gondol többé nem jött eszméletre s rövid idő mulva meg is halt. A további vizsgálat kideritette, hogy az öreg ur hátába 4 drb. hetes serét furódott, a melyek közül az egyik a függő (a szivtől a nyakhoz vezető fő-) eret roncsolta szét, a minek következtében Gondol elvérzett. A vizsgálat megindult s mivel az öreg urnak kosaras hajlamai következtében sok haragosa lehetett a boszuállót a község férfiai közt keresték. Nyomra azonban sehogysem tudtak akadni. A gyanu kezdettől fogva Bélley irányában is fenállott, mert ő volt az öreg ur gondozója s javainak családjával együtt élvezője. Mivel Gondol — állitólag — arról is beszélt már valakinek, hogy a tavasszal meg akar Bélleyéktől szabadulni s Baracskán lakó rokonaihoz költözik, volt alapja annak a gyanunak, hogy féltek a megkészitett s rájuk kedvező végrendelet megváltoztatásától s ezért akarták láb alól eltenni. A folyosón talált puskafojtás egy foszlánya egy szabónak az állitása szerint ugyanabból a matériából volt, a melyet Bélley viselt. Végül Bélley számadásai és az öreg ur által Bélleyéknek adott összegek közt némi differencia látszott fenforogni. Mindezek alapján Mendelényi László kir. alügyész Bélleyt január 8-án letartóztatta s Fehérvárott vizsgálati fogságba helyeztette, sőt február közepén letartóztatták Dobozi Ferenc, büntetett előéletü gazdát is, a ki állitólag mint Bélley eszköze, a kieszelt gyilkosság végrehajtását magára vállalta volna.

A vizsgálat nagy apparatussal folyik a mult hó 23-áig. Azonban a biróság a legjobb igyekezete mellett sem volt képes a bünösséget Bélleyre, vagy családjára, esetleg büntársaira rásütni. Kiderült, hogy Bélleyéknek nem volt okuk Gondol Gábor elpusztitására. Ha az elköltözéstől féltek volna, akkor is különös lett volna, hogy már félével előbb meggyilkolják. A töltésfojtás és Bélley mellénye közti hasonlatosságot más oldalról megcáfoltak. A számadásokban való külső eltérések is más okra voltak visszavezetendők, a mennyiben Bélleyék nem szivesen adták tudtára a világnak, hogy az öreg ur őket anyagilag támogatja. A vádpontok megsemmisülése után, melyeknek eloszlatása Nagy Ignác ügyvédnek, az élesszemű kiváló kriminálistának az érdeme. A biróság nem tehetett egyebet, minthogy Bélleyt szabad lábra helyezte. A szerencsétlen eset okát minden valószinüség szerint most már a véletlenben kell keresni. Karácsony estéjének örömünnepén ugyanis a legények lövöldözni szoktak s valamelyik ügyetlen fickónak a rosszul irányzott lövése okozhatta az öreg ur halálos sérülését. Ezt a véleményt megerősiti az a körülmény is, hogy a lövés nagyon távolról történt s 12 serét Gondol kabátjában akadt meg. Testébe csak 4 jutott, a mely bizonyára nem okozott volna halálos sérülést, ha véletlenül nem a függő-eret roncsolja szét, s nemt következik be a lassu elvérzés, mely Gondol életé kioltotta.

A Gondol-ügy tárgyalását a májusi esküdtszéki tárgyalások sorozatán vártuk. S ugy látszott, hogy a legérdekesebb tárgyak közé fog tartozni. Mivel azonban az ügyészségnek nincs, ki ellen vádat emelni, a közönség meg lesz fosztva egy érdekes tárgyalás izgalmaitól.

— **Törvényszéki tárgyalások április hóban.** *Főtárgyalások*: 8-án: Lenhárdt Gyula s. testi s. bünt., Hibácska Ferenc és 2 társa emberölés v., Weisz Adolf kettős házasság bünt., Csrepka Ferenc gondatl. ok. s. t. sért. véts. 12-én: Rozi Csizmadia István és 9 tsa sulyos t. s. bünt., Dombai Péter 1 tsa lopás büntette. 15-én: Erdélyi József s. t. s. b., Matzendorfer Salamon és 1 tsa emberölés véts., Pribicskó Rezső csalás b. 18-án: Huszár Erzsébet s. t. s. b., Karusz Jenő és 3 tsa lopás és org. b. 19-én: Gilice Antal és 3 tsa csalás b. 26-án: Ifj. Kerkuska Ignács emberölés vétsége, Farkas Ferenc magánlaksértés

Legelegánsabb cipők készülnek **Csucs István** kitünő hirnevü cipész műhelyében. Pompás választékot tartok mindennemű lábbeliekből, melyeknek kitünő minőségéért felelősséget vállalok. Leghirnevesebb angol cipőkrémek és cipőfénymázak. **Raktár Székesfehérvár, Nádor-utca (Eisenbart órás mellett.)**
2729 52—44

00000202

b., Azsbóth János zsarolás vétsége. 29-én: Markovits Antal vétkes bukás, Juhász József és 4 tsa magánlaksért. bünt.

Felebbviteli tárgyalások: 6-án: Özv. Palkovics Józsefné és társa könnyü t. s. v., Mordik István becs. sért. véts., Kristóf Mátyás és 5 tsa könnyü t. s. v., Pisch Márton közcsend ell. kih. stb., Gregorics Pálné könnyü t. s. v., Öhlmann Péter és társa sulyos testi sért. véts., Móder Mihályné becsületsértés véts., Berki Mihályné becs. sértés véts. 13 án: Hutflesz Vilmos sikkasztásnak tekintendő véts., Rideg Mária becs. sértés véts. Kálóczi Józsefné és társa b. s. v., Kálóczi Józsefné könnyü és sulyos testi s v., Kónya József sulyos testi sért. véts., Csabai János és társa rágalmazás véts., Puha Mária ingó vagyon rong. véts., Bandát Ferencné lopás vétsége, 27-én: dr. Herczeg József Iván hivatali kötelesség megtagadása, Vámosi János becsületsértés v., Klein Ignác jogt. elsajátitás véts., Vágner Józsefné és tsa. rágalm. véts., Gál István becs. s. v., Lovász Nagy Mihály b. s. és tulajdon ell. kihágás.

— **Első Leánykiházasitási egylet m. sz.** Az intézet 42-ik rendes közgyülése március hó 30-án a tagok élénk és nagyszámu érdeklődése mellett tartatott meg. Az intézet ősz elnöke Schwarz Ármin, az ülést megnyitván, miután kegyeletes szavakkal emlékezett meg a rövidden ezelőtt elhunyt Kohn Károly alelnök személyéről, gyöngélkedése folytán az elnökletet dr. Wittmann Mór alelnökre ruházta át.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés és mérleg, melyből kitünik, hogy az intézet az 1904. évben is örvendetesen gyarapodott és hogy 1.028,053 kor. 94 fillér biztositott tőke kifizetése dacára a tartalékok 11.519,464 K. 26 f-re emelkedtek a mult év 10.520,392 K: 67 filler jével szemben, továbbá, hogy a kezelési feleslegből 172,618 K. 36 filléről az alapszabályszerü javadalmazások levonása után a biz. tőkék felemelésére szánt alaphoz 96,309 K. 18 f., a külön tartalékhoz 34,523 K. 67 f. és hiv. nyugdijalaphoz 500 K. csatoltatott, néhány tag hozzászólása után tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott.

Dr. Báeskai Albert és Kalmár Sándor szöv. tagok azon támadásokra vonatkozólag, melyeket az elmult esztendőkben röpiratokban és hirlapi cikkekben az intézet ellen felhoztak, több irásbeli kérdést intéztek a társulat igazgatóságához. Elnöklő dr. Wittman Mór a legbehatóbb és legtüzetesebb módon válaszolt ezen kérdésekre, még pedig az eddigi közgyülések által jóváhagyott mérlegek és igazgatósági jelentések nyomán, bebizonyitva azt, hogy mindezen támadások részben félreértéseken, részben pedig rosszindulaton alapszanak. A felügyelő-bizottság elnöke, dr. Alexander Bernát a felügyelő-bizottság nevében kijelenti, hogy éppen tekintettel ezen számadásokra, kötelességüknek tartják, hogy ujból való megválasztatásuk esetére, ezen tisztességükön megmaradjanak.

Elnöklő dr. Wittmann Mór válaszadása egyhangulag tudomásul vétetik és dr. Grósz Sándor és Dósa Kálmán szöv. tagok indítványára az igazgatóságnak, Schwarz Ármin elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak, a felügyelő-bizottságnak, a választmánynak és a hivatalnoki karnak köszönetet, bizalom és elismerést szavazott meg a közgyülés, melynek napirendje ezzel véget ért.

— **A cibilek a hadsereg ellen.** Az ármádia egyik oszlopos tagja: Stahota Ferenc honvéd zenész vasárnap este 8 órakor a Széchenyi-utcában jártában összetüzött Szukop Ferenc Széchenyi-utca 1. sz. alatti lakossal. Szukop gyors keze a dulakodás hevében is rátalált a gyiklesőre, ugy, hogy a hadfi kard nélkül hagyta volna el a csatateret, ha kinos helyzetén Kovács Lajos csizmadia meg nem könyörül, s vissza nem szerzi a görbe szerszámot. A hadsereg azonban sohasem hálás a cibilek iránt. Igy volt ez most is: a trombiták nagymestere hálából Kovács Lajosnak esett boka-boszantójával. De az sem volt rest, nemcsak elpáholta az ármádia hálátlan tagját, de disznó-ölő kését is elvette. Igy került a kard és az ügy rendőrséghez, innen pedig a katonai parancsnoksághoz. Most tehát ott tárgyalják a hadsereg és a cibilek közt támadt konfliktust.

— **Veszett ló.** Ha csakugyan igaz, hogy Szluha Antal égetthalmi-pusztai birtokos minap veszettségben elhullott lovát semmiféle állat meg nem marta, ugy valóban a legspeciálisabb esettel állunk szemben, olyannal, amilyenre csak a legritkább esetben volt példa, sőt amilyenről némely szakértő mint lehetetlenségről beszél. (Mi szintén képtelenségnek tartjuk.) A törvényhatósági boncolás a veszettséget feltétlenül megállapitotta. Nem hisszük, hogy később a megmarás körülményei napfényre nem kerülnek.

— **Ragályos-e a tuberkulózis?** Ezen, az emberiség összességére felette fontos kérdés a tuberkel-bacillusnak Koch Róbert tanár általi felfedezése óta igenlő választ nyert. A bacillus terjesztőjeként a tuberkulózisok köpete lett elismerve. A cél tehát, ezen betegek köpetét kevesbiteni. Ezen célt az ujabban felfedezett és sokoldalulag használt *„Sirolin“* előnyösen előmozditja. A *„Sirolin“* valóságos gyógyitó hatásu szer a tuberkulozis ellen. Nemcsak a köpetet kevesbiti, mely lassankint teljesen megszünik, de még a köhögést is enyhiti és nemsokára teljesen elenyészik, az étvágy javul és emelkedik a testsuly.

Az Egyházmegyei Könyvnyomdában egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Egy istálló, raktárhelyiség hozzátartozó padlással bármely órában kiadó Salétrom-utca 8-ik szám alatt.

IRODALOM.

Az Oktató Népkönyvtár tanulságos népies folyóirat XIV|IV. száma következő érdekes tartalommal jelent meg:

Hajótörés után. Wetzel X. F. után Nagy Ipoly.

Előszó. — 1. A gyónás nem emberi találmány. — 2. A gyónást Isten szerezte. — 3. A gyónást kivánja az emberi szív. — 4. A gyónás öt része. — 5. A gyónás haszna egyesekre nézve. — 6, A gyónás haszna a családra és az államra nézve. — 7. Különféle ellenvetések és kifogások a gyónás ellen. — Zárszó. — A gyónási titok stb.

A mű havonkint 4 iven jelenik meg és érdekes olvasnivalókon kivül hasznos tudnivalókat is hoz. Kath. körök, egyesületek nagy lelkihaszonal járatják. Egy évre 4 kor. Megr. Oktató Népkönyvtár szerk. Budapest, VII, Csömöri-ut 16. Ugyanott Bolanden K.: „Noé bárkája“ cimü kitünő regény 2 koronáért kapható.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Bőjti mulatságok. A Kereskedelmi Csarnok tánccal egybekötött hangversenye bennünket csak másodsorban érdekel. Az a testület erősen izraelita jellegű. Azt a bőjti célcót is izraeliták rendezték, a hangversenyen izraeliták szerepeltek „Kuruc dalokkal“, s izraeliták táncoltak reggeli három óráig. Ott csak a cigány nem volt „izraelita.“ Örömmel konstatáljuk, hogy a névsorban nemcsak katholikus, de még csak keresztény nevet sem találtunk. Az izraelitáknak elvégre nincs nagybőjtjük. Az pedig, hogy ők tulnyomó számban katholikus polgártársaik vallásos kegyeletét mily mértékben respektálják, sajnos, ma Magyarországon kizárólag a *jószlés* dolga, mert hála a keresztény magyar törvényhozás szabadelvüségének, izraelität törvénybe idézni sok-sok zsidó ünnepen tilos, de táncolni a katholikus Szent István, Szent László, Nagy Lajos, Hunyady Mátyás és Ferenc-József országában a nagyhét három utolsó napjának kivételével bármikor szabad. Különben annak a mulatságnak jól megérdemelt fiaskó lett a vége, nem is emlitve a pökhendiségről Budapesten is jól ismert Beregi Oszkár bizalmas „szellemeskedéseit.“ Spongyát rá!

Egészen más elbirálás alá esik az a másik, Gyümölcsoltó-Boldogasszony napi „jótékonycélu“ táncmulatság Sárbogárdon. Sajnos, itt a rendezés, a szerepek jórészt keresztény, sőt katholikus kezekben voltak s a jótékonycélu táncot is katholikus lábak lejtették, melyek közül nem egy valamikor apácazárdák iskolájának küszöbét koptatta. Az ilyen kirivó mulatozást, főleg oly évben, melynek farsangja 60 napból állott, még a jótékony cél sem menti, mert „a cél nem szentesiti az eszközöket.“ Az meg épen valóságos figura, hogy *ilyen* mulatságot egy óvoda javára rendeznek. Mert a nép és a gyermekek *nevelése* érdekében fáradni s a mellett a szülőknek a gyermekeket s az uraknak a népet *ilyen példaadással nevelni:* ahhoz valóban sárbogár — azaz, pardon, mucsai logika kell.

Bodajkon Fehérmegyében egy villa 4 szobával, hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban.

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

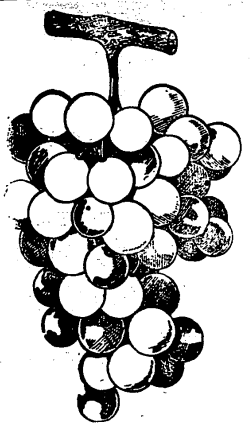

Legolcsóbb árak! Legolcsóbb árak!

2970 20—20

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki **ingyen** kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült.

HOFFMANN TESTVÉREK

varrógép, mezőgazdasági gép,

bútor és kerékpárraktár.

Székesfehérvár, Vásár-tér

az igazságügyi palota átellenében.

Előnyös fizetési feltételek.

Géprészek is kaphatók.

5—3

Kárpitos butor-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **kész kárpitosmunkákból** u. m. garniturák, ebédlő-divánok, ottománok stb. stb.

raktárt tartok

a Megyeház-tér 13. és Simor-utca 22. szám alatt.

Elvállalok továbbá mindennemű kárpitos és diszitő munkákat, valamint **szobák tapétázását**, ugyszintén a kiválasztott minta és rajz szerint megrendeléseket a legjutányosabb árban!

Feltétlen megbizhatóság, elsőrendű munkák.

Kiváló tisztelettel

Vida Elek

2965 kárpitos és diszitő. 57—51

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérváron.

00000203